

Terres Catalanes

El periòdic de TOTS els Catalans

TRIMESTRAL

POTESTAS, NON VERITAS,
FACIT LEGEM

LA FORÇA, NO LA
VERITAT, FA LA LLEI

ANY V N° 20
HIVERN 1975-76
PREU : 2 francs
En Espanya : 30 ptes.

ABONAMENT ORDINARI : UN ANY
Estat Francès - Estat Espanyol - Altres Estats
1 Andorra 7 F 100 ptes. 10 francs
Abonament de protector : LA VOLUNTAT
Canvi d'adreça : 2 F

Redacció — Administració
Carrer Sant Mateu, 2
66000 PERPINYA - Tel. 34-80-40
C.C.P. 1-180-43 - MONTPELLIER

Publicitat :
Agència Haya
66000 PERPINYA
Tèlèfon : 34-80-40

au grenat
les plus beaux bijoux
LAVIOSE

Artisans spécialisés de père en fils

4, rue Maréchal Foch
PERPINYAN Tél. 61.01.06

EDITORIAL

Si, si és urgent, més qu'urgent!

Sotscrivim, enterament, a les conclusions de l'editorial de « La Falç » (n° 22 - desembre 1975), la publicació de « l'Esquerra catalana dels treballadors » a Perpinyà.

Creiem, com ells, qu'és urgent de realitzar l'unió de tots els Nord-Catalans sota el programa democràtic que figura en el dit editorial i que transcrivim :

1. — Reconeixement, per l'Estat, de la personalitat nacional catalana de Catalunya-Nord ;
2. — Estatut d'autonomia democràtic per Catalunya-Nord ;
3. — Total catalanització dels carrers públics a Catalunya-Nord ;
4. — Cooficialitat del català i del francès en tots els medis de la vida pública ;
5. — Control popular del desenvolupament de l'economia ;
6. — Generalització de l'ús del català a l'escola i a tots els mitjans d'informació.

Aquest programa podrà semblar excessiu per uns, insuficient per d'altres. No hi fa res ; s'hauria d'acceptar, unànimament, per tots, única manera de començar a anar endavant eficaçment.

Mentrestant, tindran temps, els qu'el jutgen excessiu, de reflexionar a d'altres precedents on el refús de reivindicacions, jutjades excessives, engendrà lluites i guerres al final de les quals el resultat fou encara d'anar molt més enllà. Entre molts altres casos, n'esmentarem només un, a títol d'exemple : l'any 1947, els Algerians demanaven, tímidament, un estatut particular encara més tímid. Els li fou denegat. « On connaît la suite... »

Mentrestant també, tindran temps, els qu'el jutgen insuficient, de reflexionar a d'altres precedents on, partidaris del programa màxim, saberen esperar, acceptant un programa mínim, aquest essent considerat com una etapa de transició menant a l'altre pel qual la consciència col·lectiva nord-catalana encara no està madura. No n'està no solament pel programa màxim sinó, ni tals sols pel mínim...

Per obtenir els sis punts de l'editorial de « La Falç » i, com ho sostratlla aquest periòdic, ço que cal « sobretot, és unir els esforços possibles per realitzar la tasca de conscienciació del poble ».

Heus aquí la gran tasca que resta a fer.

El poble nord-català no segueix, prou encara, llurs compatriotes catalanistes. La majoria, en efecte, si bé està amarada d'amor pel seu país, resta indecisa davant les accions actuals dels diversos grups catalanistes.

Restà indecisa, primerament, perquè no està ben informada i força ben neutralitzada per l'educació francesa rebuda. Restà indecisa, també, perquè com diu, molt justament, l'editorialista de « La Falç », hi ha massa « grups, partidets i capelletes, cadascun creient detenir el camí sense que hi hagi un esforç d'unió sus de bases comunes ». I conclou, molt encertadament, dient que « tot això és sinònim de feblesa ».

(Segueix pàg. 2)

Naixença d'una monarquia

Reticències fins a prova per l'evidència

TOTHOM SAP COM S'HA PRODUI'T LA NAIXENÇA DE LA MONARQUIA ESPANYOLA ACTUAL UN PLEBEU DESIGNA UN PRINCEP PER SUCCEIR-L'AMB TÍTOL DE REI

AQUEST FET, PARADOXAL, INDISPOSA LA NOBLES PURA D'ESpanya, D'EUROPA I DEL MON, AQUESTA INDISPOSICIO, LATENT DES FA ANYS I ANYS, APAREGUÉ EN LES DUES CERIMONIES DE LA NAIXENÇA : EN LA PRIMERA, (EL JURAMENT) LA REPRESENTACIÓ ESTRANGERA ERA QUASI NULLA : UN REIET (LO DE JORDANIA) I UN DICTADOR, « MADE IN U.S.A. » (LO DE XILE). EN LA SEGONA (EL « TE DEUM »), LA REPRESENTACIÓ ESTRANGERA ERA MOLT MES NODRIDA, MES SENSE ASSOLIR EL RELLEU REIAL ORDINARI EN SEMBLANTS CIRCUMSTANCIES.

Cel dir qu'en semblants circumstàncies, no hi ha pas un simple « Te Deum » sinó una veritable intronització, una coronació. A notar que les circumstàncies de la naixença d'aquella monarquia no permetien pas que fos altrament.

D'aquesta absència ve la reserva de la noblesa internacional la qual, sense fer un buit complet, no envia a Madrid cap rei en exercici ; el màxim que hi hagué fou prínceps.

No hi hagué, doncs, cap cap d'Estat reial. Solament dos caps d'Estat de talla, estigueren presents ; eren dos presidents de república d'importantes països d'Europa : lo de França i lo d'Alemanya de l'Oest. Eren, efectivament, representacions de primer pla, mes ambdues donaren l'impressió que representaven, més aviat, la competència industrial de llurs països respectivament en vistes a introduir-se millor, i tot seguit, dins el nou mercat espanyol internacional.

A part d'aquella representació màxima, la generalitat de la representació dels altres països fou de segon pla ; inclús Bèlgica, malgrat que la reina sigui Espanyola ; inclús els Estats Units, malgrat els lligams militars, financers i altres... qu'uniexen ambdós països. En efecte, el vice-president dels Estats Units, no és gaire representatiu, sabent que, mentre hi ha un president un exercici, el vice-president no compta, pràcticament, per res.

Fou sorpresa, també, de veure la migrada representació dels països àrabs, reputats síncics d'Espanya ; inclús el Marroc, gran beneficiari, tot recent, de l'acord sus el Sahara occidental. Aqueix país envia el fill del rei, mes, entre la nombrosa família d'Hassan II hi havia personatges més representatius, per anar a Madrid, qu'un nin d'una desena d'anys...

En una paraula : la representació reial fou tan migrada qu'en el banquet que seguí la destilada, les principals places d'honor — entorn del rei i de la reina — foren ocupades, a dreta de Don Juan Carlos, per una princesa d'opereta (la del mini-principat de Mònaco) no noble ni prop ni de lluny car Americana i ex-artista de cinema i A la seva dreta la reina tingué... un president de república i (lo d'Alemanya).

Fou així perquè no hi havia ningú de més representatiu. Calla dos caps d'Estat, mes, no n'hi havia cap d'efectivament reial. Al cap i a la fi, el principat de Mònaco és un Estat, d'opereta també, mes Estat tanmateix.

Totes aqueixes reticències, que vinguin de països monàrquics o republicans, tenen el mateix origen. I és sabut que les reticències del món democràtic en general i de l'occidental en particular, són molt acusades. Cada país espera primer inventari per veure si el nou règim fa, veritablement, pel·l nova i, de consegüent, vol integrar-se en el concert europeu i mundial dels països democràtics.

Un preàmbol a aqueixa integració és l'arxivació, ferma i definitiva de tot lo passat fins al canvi de cap d'Estat. Aqueixa arxivació hauria d'ésser proclamada i decretada de forma que fos suprimit, per sempre més, l'espectre de la terrible guerra civil, espectre tant agitat pel franquisme.

Els grups d'opinió i de pressió també fan llurs comptes. Els monàrquics no poden ignorar que, a més a més de la naixença anormal d'aquesta monarquia, hi ha el problema del seu origen. Per la noblesa, la de pura raca, la restauració només podia venir per via reial directa i amb l'aprovació de les forces vives de l'Estat. Mentre no hi hagi aqueixa doble sanció, el rei Juan Carlos no serà pas considerat com d'ascendència legítima.

Per la noblesa en qüestió convé, primer que tot, que l'ascensió reial sigui regularitzada. Això podria ésser fet amb una simple ofrena de la corona a Don Juan, pare de l'actual rei. Aquest podria, « séance tenante », abdicar en favor del seu fill.

Segonament, caldria qu'un referèndum — controlat, per exemple, pel Tribunal Internacional de Justícia — permetés, als pobles d'Espanya, de pronunciar-se sus si volen una monarquia o una república.

(Segueix pàg. 2)

No manqueu pas de visitar

La Casa Pairal

Museu català d'arts i tradicions populars

El Castellet

Perpinyà

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
CEDOC

Première convention des autorités régionales de l'Europe périphérique

A Galway (Irlande) a eu lieu, du 14 au 16 octobre dernier, la première convention des autorités régionales de l'Europe périphérique.

Elle a rassemblé plus de deux cents représentants et porte-parole politiques de soixante régions et pays périphériques du Conseil de l'Europe.

Elle a adopté, à l'unanimité, une très longue déclaration dont nous donnons le condensé ci-dessous :

Tout se passe comme si la construction de l'Europe était l'affaire de quelques régions privilégiées groupées autour des grandes capitales. Anal, en antithèse, une sorte d'Europe seconde tend-elle à se constituer. La présente déclaration sera l'appel lancé par cette Europe seconde.

La Déclaration s'élève contre les injustices, inégalités sociales et exodes ; surcoûts, gaspillages et inflation ; processus de colonisation des régions périphériques par les régions centrales et, finalement, mouvements centrifuges vis-à-vis de l'intégration européenne.

Le refus de la Norvège d'entrer dans le Marché commun, refus d'un pays périphérique inquiet devant l'inefficacité de la politique régionale communautaire, aurait dû être une démonstration suffisante.

Un antagonisme latent et, parfois, manifeste, se développe sur les pourtours du continent vis-à-vis d'un mouvement d'intégration incapable de neutraliser les forces centripètes économiques et politiques.

Dans les régions centrales, le mouvement continu de concentration des activités, des populations et des flux de circulation détermine :

— L'accroissement des coûts financiers et sociaux ;

— Une propension à la hausse des prix des terrains et, par suite, du prix des logements et du coût de la vie ;

— La nécessité d'une réadaptation constante des équipements publics sans cesse dépassés ;

— Une lutte permanente contre la dégradation de l'environnement et des conditions de vie ; sources diverses alimentant l'inflation chronique des sociétés urbaines occidentales.

Parallèlement, dans les régions périphériques, sévit le sous-emploi des ressources humaines et économiques locales, porte absolue de facteurs productifs et causes de charges sociales pour la communauté.

Les déséquilibres territoriaux sont un des principaux facteurs du processus inflationniste.

UN PROGRAMME D'URGENCE : UN « NEW DEAL » EUROPEEN POUR LES REGIONS PERIPHERIQUES

Seule une volonté politique peut assurer le renversement nécessaire ; donc jamais la nécessité d'une politique régionale européenne vigoureuse n'a été aussi impérative qu'aujourd'hui. Au moment où le parlement européen s'apprête à être élu au suffrage universel, il convient que les régions périphériques mesurent l'importance d'une représentation collective institutionnalisée de toutes les régions d'Europe en vue de devenir un sénat européen des régions.

Enfin, la Convention souligne qu'il est nécessaire de prendre les mesures nécessaires pour protéger les langues et cultures des communautés ethniques périphériques, souvent menacées de disparition, en s'inspirant des normes européennes en ce qui concerne le respect dû aux cultures minoritaires.

Une seconde convention, dans des délais raisonnables, aura lieu en Aquitaine.

Toute la Literie J. COLOMER

ARTISAN TAPISSIER
SPECIALISTE DU MATELAS

14, Avenue Victor-Dalbiez
PERPIGNAN - Tél. 34.28.28

BILAN

Trois siècles, d'appartenance du Roussillon à l'Etat français, ont donné :

— Un grand savant : Arago ;
— Un grand militaire : Joffre.

Mais, aucun grand philosophe, écrivain ou poète de langue française.

Pour un savant, pour un militaire, la langue n'entre pas trop en ligne de compte. C'est leur tête qui parle chiffres.

Pour un philosophe, un écrivain, un poète, c'est leur cœur, leur âme, leur esprit qui doit s'exprimer. Or, ils ne s'expriment bien à l'aise que dans la langue maternelle.

Le génie roussillonnais, traumatisé par le changement de langue n'a pas su s'exprimer en français.

Et voilà plus de trois siècles perdus !

NAIXENÇA D'UNA MONARQUIA

(Continuació de la pàg. 1)

Aqueixa mena de legalització podria, probablement, ésser acceptada per tots els antics adversaris del franquisme, i si Don Juan Carlos fos plebiscitat, l'esperit cívic dels antics adversaris del franquisme faria que tothom acataria un règim absolutament legal.

D'aquesta manera hi hauria, efectivament, trencament amb la successió actual, successió que ve de la mà del dictador que signà més condemnacions a mort del món : més de 200.000 i això després d'haver guanyat la guerra. La tan vilipendiada « terror » de la Revolució francesa féu, exactament, 2.278 víctimes !

D'aquesta faiso seria efectiu aquest « reïno » d'Espanya, que restà tants anys sense rei, per la voluntat expressa del dictador. Aquest, precisament, per no cedir tots els poders i prerrogatives exorbitants que s'havia atribuïts — servint-se dels uns i enganyant els altres (hi ha, encara, víctimes ingènues que no se n'han adonat) — retardà el termini del restabliment efectiu de la monarquia. Primerament eliminà l'hereu Don Juan, designant el seu fill, aleshores un minyonet. Més tard declarà que l'edat mínima, per un rei, havia d'ésser de 30 anys (tothom sap que n'hi ha que ho han esset des la naixença). Finalment, quan el jove príncep atenyí 30 anys, tampoc hi havé la passació de poders ; el féu esperar set anys més encara ; set anys que s'haguessin pogut transformar en una nova i llarga sèrie d'anys si hagués viscut, per exemple, com el mariscal Pétain (96 anys) puix que declarà que restaria al poder mentres « Déu li prestés vida ».

Malgrat tanta dilatoria, tothom sap ara que la designació fou encara prematura. En efecte, si, quan ho féu, hagués pogut saber qu'un dia tindria un Borbón per net polític, és probable que Don Juan Carlos no hagués estat mai designant oficialment. Quina gran ocasió mancada per la família Franco !

A totes aqueixes maniobres, qu'irritaren la noblesa d'origen, se n'hi afegí encara una altra : el fet qu'un « plebeu » hagi gosat erigir-se en ennoblidor. Per ella, la prerrogativa de l'ennobliment només pot ésser usada per un noble d'origen real i regnant.

R. BOIX.

Les problèmes de la circulation à Perpignan

Des passages souterrains pour piétons renforceraient leur sécurité tout en améliorant l'écoulement du trafic

Nos articles sur l'accès routier dangereux de la zone industrielle Sud et sur la gare routière ultramoderne (1) nous ont valu plusieurs lettres d'approbation. L'une d'elles contenait, même, une suggestion particulièrement intéressante dont nous faisons un plaisir et un devoir de publier.

Un plaisir parce qu'il est agréable de se faire l'écho d'idées valables et un devoir parce qu'en l'occurrence, c'est un devoir de se faire solidaires de tous ceux qui dénoncent les déboires et les dangers encourus par les piétons dans les villes à circulation automobile affolante.

Nous donnons l'essentiel de la suggestion en question : Son auteur fait remarquer que les efforts faits en vue d'améliorer la circulation, automobile et piétonnière à Perpignan, trouveraient un complément remarquable si l'on envisageait de doter de passages souterrains les principaux carrefours du centre ville, notamment place de Catalogne, place Arago et Castillet.

En imitant, en cela, d'autres villes de France et, plus particulièrement, la plupart des pays d'Europe occidentale, on améliorerait grandement la circulation automobile et piétonnière en ville, tout en obtenant une plus grande sécurité pour tous.

Voyons, par exemple, place de Catalogne : il n'est guère possible de faire mieux avec le système mis au point à la suite de son dernier aménagement. Par contre, si des couloirs piétonniers souterrains étaient aménagés, on pourrait supprimer tous les passages-piétons existant à

l'heure actuelle sur les feux de signalisation. Cela éviterait l'attente des piétons devant ces feux et réduirait celles des véhicules ; donc, la circulation de tous serait accélérée. Il en serait de même dans tous les autres carrefours à circulation intense.

Bien entendu, on rétorquera que la conception et la construction de tels passages souterrains représenterait une dépense considérable. C'est, évidemment, certain, bien que l'exemple du passage souterrain de la gare sur Saint-Assise, prouverait qu'il suffit de peu de chose pour écouler un trafic piéton fort important.

Mais, une étude un peu plus étoffée démontrerait, certainement, qu'on pourrait concevoir des passages souterrains-commerciaux, des galeries marchandes souterraines en quelque sorte, ou, tout au moins, des vitrines d'exposition d'articles divers, des nouveautés, des gadgets, en particulier de tout ce que le consommateur ignore le plus souvent. De la sorte là, à l'abri des intempéries, le public aurait tout loisir pour regarder, s'informer, comparer ; son choix fait il ne lui resterait qu'à aller faire ses achats directement dans les magasins indiqués.

On pourrait, même, prévoir assez grand dans le sens que ces souterrains puissent être, à la fois, des passages piétonniers, des abris contre les intempéries, des centres d'information commerciale et, avec des bancs publics, des lieux de repos pour des jambes fatiguées.

Georges PUJOL.

(1) Voir « Terres Catalanes » n° 17 et 19.

EDITORIAL (Continuació de la pàg. 1)

En canvi, si en lloc de tants « grups, partidets i capelletes », sabem realitzar un veritable i únic moviment nord-català, amb el programa en qüestió, si sabem portar-lo a la coneixença, a l'estudi i reflexió del poble, els indecisos d'ahir esdevindran els convençuts de demà ; convençuts perquè veuràn un programa coherent, capaç, a la fi, de resoldre tots els greus problemes que té plantejats el nostre país.

Resta a determinar quina forma pràctica prendria un tal moviment. D'antuvi n'acceptem la primera que serà més fàcilment realitzable. Tanmateix, potser ve a tomb de recordar que « Terres Catalanes » ha tractat, especialment, d'aquesta eventualitat en les seves columnes. La fórmula d'organització que sembla estar més d'acord amb les aspiracions en qüestió, se podria inspirar de ço qu'escrivem en els editorials dels números 12, 14, 15 i 19, principalment, de « Terres Catalanes ». El nom no fa la cosa ; és la finalitat i l'eficàcia que compta. I la finalitat ha d'ésser d'obtenir, del govern de París, que la realitat nord-catalana sigui reconeguda i que, com a conseqüència, poguem disposar de les nostres pròpies riqueses, de la nostra pròpia terra i, naturalment, de la nostra pròpia llengua.

charcuterie

PIRAY

JAMBONS du PAYS

« INDESIRABLE »

Nous reproduisons l'entrefilet suivant publié par « Le Canard Enchaîné ».

C'est de Valéry qu'il s'agit : les nationalistes gallois, mécontents du traitement qui est infligé aux autonomistes bretons, ne veulent pas que Giscard foule le sol de leur sainte patrie lors de son séjour en Grande-Bretagne, en juin prochain. Dafydd Wigley, député gallois, a décrié devant les Communes, Giscard « Indésirable ». Selon lui, il traite les Bretons comme les Espagnols, traitent les Basques. God save Valy !

CEDOC

LA LLENGUA I LA VIDA

Quin català? quines normes? (1)

Arrel de la nostra crònica: «Aqueixes terribles faltes d'ortografia», paraguada en el número 18, vorem rebre una extensa lletxa col·lectiva englobant «un grup d'estudiants Catalans de França i Catalans d'Espanya». Els signants se sorprenen, s'indignen inclús, de les reformes que suggerim en el qu'els signants anomenen «el nostre estimat periòdic «Terres Catalanes» de Perpinyà». Més enllà, en el text de llur lletxa, insisteixen encara en dir el «nostre estimat periòdic».

Tothom pot criticar la llina i el contingut de «Terres Catalanes»; amics i enemics no se n'han pas de privar; els primers més, inclús, qu'els segons car, com diu l'adagi: «Qui te vol bé t'ha de dir». Desitjarem, tanmateix, conèixer uns i altres: els enemics per millor combatre llurs tesis; els amics per una millor i mutual comprensió i correcció de les errades.

Molt afortunadament, amb els autors de la lletxa en qüestió — que fou franquejada a Barcelona — no és possible: dels sis, que donen nom i cognom, no'n coneixem cap, no n'hi ha cap que estigui abonat a la nostra publicació.

Com sigui que l'abonament és la forma més eficaç per sostenir «el nostre estimat periòdic», en traïem la conclusió que la crítica continguda en la susdita lletxa col·lectiva, si bé és, efectivament, interessada, no ho és en el sentit proclamat pel signant, o sigui d'alta estimació del «nostre periòdic».

De totes maneres, això no impideix que podem, igualment, analitzar la crítica de la lletxa en qüestió: Si, és veritat qu'emprem, d'un temps ençà, certes formes ortogràfiques i, fins i tot, lèxiques que no són les normatives oficials. Ho hem fet cedint a remarques de lectors qu'ens criticaven d'emprar un català «massa espanyol» pels més, massa barceloní per d'altres. Un estudi, molt acurat, d'aquelles crítiques ens ha permès de constatar que no eren pas enterament gratuïtes; que hi havia, efectivament, influències en el català normatiu, que no tenien res de catalanes. Aqueixes influències desplauen particularment als Nord-Catalans; n'hi ha també que desplauen als Valencians i d'altres als Boleàrics. L'influència castellana se reflexa, igualment en l'ortografia i en la sintaxi.

Evidentment, tothom sap que Nord-Catalans, Valencians i Boleàrics usen d'un català — escrit i parlat — més imperfecte qu'els Sud-Catalans. Es admès per tot i mal se podrà prou agrair als Sud-Catalans d'haver estat el més ferm puntal qu'ha permès la salvació de la llengua catalana. Raó de més per no imposar, ara, llur hegemonia lingüística; llur glòria s'ha encara més gran si saben recollir i reactualitzar mots i formes caigudes en desús (per les circumstàncies visudes pel nostre poble trassejat) totes formes ortogràfiques, sintàctiques i prosòdiques susceptibles d'enriquir i de perfeccionar la nostra llengua, escrita i parlada.

L'Institut d'estudi catalans no havent pogut tenir més les atribucions i l'eficàcia d'una veritable acadèmia de la llengua catalana, no se li pot retraure aquest estat de fet. Més, d'ara endavant, l'I.E.C. podrà, probablement, actuar com si fos, efectivament, la nostra acadèmia de la llengua. Es ell el que podria, des d'ara, prendre en mans aquest problema i reformar tot qu'és reformable. Totes les acadèmies d'I món ho fan, seguint l'evolució de llurs llengües respectives. Reformar

és enriquir el llenguatge. Per què no ho faríem els Catalans — que no tenim l'ensenyament en català — quan ho fan tots els altres pobles que tenen llur ensenyament establert des temps ha?

Que nosaltres tenim més reformes per fer, és normal també, i per les mateixes raons. Emprem-les, doncs, resolutament. Si en Pompeu Fabra visqués encara, estem convençuts qu'ell seria el primer reformador actiu d'ara, com ho fou del seu temps en el qual tingué oponents aferrissats. Reformaria certes normes qu'ell mateix establí, perquè tot avançà i se modificà amb el temps. Rectificar és de savis i Pompeu Fabra era un savi.

Considerem, fins i tot, qu'és urgent que l'I.E.C. s'ataqui a aqueixa tasca car l'influència dels Sud-Catalans és tan important que s'ha d'evitar qu'«esdevé ara a certs Nord-Catalans: N'hi ha que's posen a parlar «català-barceloní» emprant locucions qu'en lloc d'ésser barcelonines-catalanes, són barcelonines-castellanes.

R. B.

(1) «Quin català ensenyaran els mestres?» (Títol d'un article publicat, el 25 de novembre darrer, en el diari «L'Independant» de Perpinyà). «Els de llur regió», respon, sense vacil·lar l'autor. Heus-ne aquí l'essencial de la seva argumentació: Ja sé que alguns criticaran aquesta actitud localista i aquesta independència de cara a l'academicisme i, per respondre a llurs objeccions, voldria afegir: Arreu del món hom comença a rebutjar l'estretor acadèmica en matèria de llengua i a valorar la llengua que es parla en cada lloc. Als països catalans mateixos hom nota actituds franceses, no solament a València i a Mallorca, sinó, fins i tot, a Barcelona, on els pedagogs lingüistes de la prestigiosa escola de mestres Rosa Sensat, s'han llurats a una revisió profunda de les velles concepcions i decideixen d'acollir l'infant a l'escola en la seva llengua, és a dir, en el dialecte aportat a l'escola pel nin.

Aquí, al Roselló, no podem pas ser retrògrades en aquest aspecte. Ja la fariem bona si els nostres nins, impruats de català rossellonès, rebessin així, sense com va ni com ve, una llengua (el català literari) que els faria l'efecte d'una llengua estrangera. I els gal·licismes? I els occitanismes? — direu. Respondré que és veritat que el rossellonès, a més d'un cert nombre de trets particulars i purament catalans, ha estat amarat de gal·licismes i d'occitanismes. I bé; ho hem d'assumir i no tallar l'infant de la font que encara raja. Que parli així i, a poc a poc, gràcies al mestre i a altres contactes, arribarà a dominar els diversos nivells de la llengua i fins la llengua literària que uneix els Catalans de Salces a Guardamar.

Faut-il apprendre le catalan à vos enfants?

Voici une question très délicate. Il s'agit de l'avenir de la langue, oui; mais aussi, de l'avenir des enfants.

A priori tous les instituteurs vous diront que non, que cela leur gêne dans leurs futures études.

Néanmoins, à titre «d'écoles-pilotes», des établissements scolaires existent qui apprennent deux langues à la fois aux enfants: anglais et français; et cela dès la maternelle.

Ces écoles sont situées dans la banlieue sud de Paris, là où habitent la plupart des cadres: donc pépinière de futurs cadres.

Le bilinguisme obstrue les intelligences des enfants d'ouvriers mais il est bénéfique pour les futurs cadres.

En Allemagne, Suède, U. R. S. S., Royaume-Uni, Suisse, Belgique, Italie, Pays-Bas, Finlande, Yougoslavie, etc., les langues minoritaires sont admises et enseignées.

Rien ne s'oppose donc, sérieusement parlant, à l'enseignement de deux langues ensemble. Mais, pourquoi le catalan?

Mais, parce que c'est notre langue maternelle; parce que nous la connaissons, parce qu'elle est parlée dans nos villages, parce qu'elle nous prépare enfin à mieux connaître le français.

Motif supplémentaire: les enfants catalans apprennent cette langue plus rapidement que la française, leur intelligence se développe plus précocement. Joseph IRANZO.

le Destin
Chacun peut le connaître
Pour mieux le construire

Colette SAINT-MARTIAL

VOUS AIDERA — Reçoit tous les jours (sauf le dimanche), de 9 h à 19 h sans interruption, 4, rue F.-Escanyé (2e étage gauche), Perpignan (face à la Caisse d'Épargne) — Prix modérés — Téléphone 34-05-66.

«Bête et méchant»

El número de desembre darrer de la revista «Oriflama» publica la fotocòpia d'un ordre de pagament, signat per un abonat a aqueixa publicació, resident a València i adreçat a un banc, situat en el carrer pintor Sorolla, 17 - València.

Com sigui que l'ordre de pagament emana d'un país català i va a un altre de parla catalana, està redactat en català. La cosa sembla molt normal i natural. (En tots els Estats d'Europa, on se parlen — com a Espanya — diverses llengües, són normals i naturals aqueixa mena d'operacions).

La banca de València en qüestió no ha trobat ni normal ni natural la recepció d'un tal ordre de pagament redactat en català. En conseqüència l'ha refusat.

Estem convençuts que si l'haguessin rebut redactat en francès, en anglès o alemany, per exemple, l'haguessin acceptat normalment i naturalment, com és d'usatge. Volem dir qu'una llengua estrangera a l'Estat espanyol hauria estat acceptada i, en canvi, en refusava una que forma part del dit Estat espanyol.

La contradicció és tan flagrant que, si el ridícul matés, l'autor del refús seria ja mort. Seria mort ell i el seu director car no concebim qu'un tal refús hagi estat fet sense referir-se al director de l'establiment. Tant més qu'el motiu invocat no és, de fet, que l'ordre de pagament estigués redactat en català sinó en... indi!

En efecte, el motiu del refús és el següent: «Devolvar a su origen. No entendemos el INDIO» (1). Així mateix, en català!

Això és un insult tan grosser, ignorant i irrespectuós com el: «Hable (o escriba) en cristiano» (2), de tan mala memòria. I el primitiu que l'ha escrit ateny la mateixa baixesa qu'el director que l'ha tolerat. L'un i l'altre manquen, no solament de la més elemental correcció ciutadana sinó també comorcial car insulten, igualment, llur client.

D'aquesta lamentable mediocritat sen desprèn encara una altra: la de llurs coneixences de la llengua castellana!

En efecte, en cada una de les dues frases en qüestió hi ha una fal·la greu.

En la primera cal·la escriure: «Devolvar a su remitente» (o «expedidor»), car el substantiu «origen» no's pot aplicar per substituir al subjectiu «remitente».

En la segona cal·la escriure: «No comprendemos» en lloc de «no entendemos», car la funció del verb «entender» és «olivia» i la del verb «comprender» és, efectivament, «comprensiva».

(1) Retour à l'envoyeur. Nous n'y entendons pas l'indien.

(2) Parlez chrétien. Com a lla Catalana no poguem ésser Cristians!

ELS INDIFERENTS

Són moltíssims, — malauradament — els Catalans que no saben escriure el català. Ni apenes llegir-lo...

Això és que el no acabem de comprendre; que no el sapiguem ni llegir.

Deuen volguer dir — els que així ho manifesten — que no poden llegir-lo amb la mateixa facilitat que la llengua «oficial» que els hi han ensenyat a l'escola... (Com ens costa també el llegir un idioma que no l'hem practicat mai).

Els Catalans que parlen correctament però, el català, a la llar i al carrer, ens sorprenen quan diuen que troben dificultats per a llegir-lo...

I, per tant, és ben cert que n'hi ha. Molts d'ells nascuts i residents en terres catalanes... i que són joves encara!

Si es tractés de persones «grans» — com es diu ara a casa nostra — que n'hi ha hagut moltes que no han freqüentat mai cap escola o ben poca cosa, encara seria concebible...

El que no és concebible, és que, els joves sobretot, i els menys joves també, dels dos vessants del Pirineu, i de més enllà, — arreu on hi ha Catalans — hi trobin aquestes dificultats. Car el tinguessin voluntat d'aprendre'l correctament i de perfeccionar-lo, llur català, els mitjans i les ocasions no manquen.

Si, veritablement, estimessin la nostra parla, si es sentissin Catalans de cor, no regatejarien esforços per a assolir-ho. Car no manquen escoles on s'hi donen cursos, ni professors per a donar lliçons, ni centres culturals que s'hi dediquen.

També hi ha llibres en català, revistes catalanes, diccionaris i d'altres publicacions, especialitzades per aprendre a llegir i a escriure el català... e sense mostre i a.

Que no diguin, doncs, que no el saben perquè no van aprendre'l quan anaven a l'escola. D'altres, que és per manca de temps quan es tracta de desplaçar-se a certa indreta i a hores que no poden disposar-ne... O per manca de contactes en el lloc on es troben... I fins, per qüestions econòmiques!

Tot això són fal·lòries i són pretextes que no deuen d'existir, tant a l'abast

totes les facilitats esmentades.

Es tracta, doncs, d'indiferents, i res més! Com ho són «indiferents» els que pretenen que ara ja és massa tard per a aprendre el català i que no vuen l'utilitat de dedicar-s'hi... perquè ja són massa «grans».

Som molta mileria els de la generació nostra que no ens han ensenyat el català quan anàrem a l'escola. Som molts milers, també, els que, trobant-nos en països estrangers des de ha molts anys, estem obligats a parlar cada dia i en totes circumstàncies, una parla que no és la nostra... Malgrat això, per a no perdre'n res o el menys possible del que sabem, seguim practicant-la amb tots els mitjans al nostre abast. Aduu els més escadussers.

Perquè com més lluny o més desesartat s'està d'allò que s'estima, més s'apren a estimar-ho i a destinar-ho de debò. I és quan millor es comprèn la valua del que s'ha deixat errar.

Estimar la nostra parla i estima Catalunya és un dret i un deure de tots els Catalans que vulguin dir-se dignes d'ésser-ne!

Josep PUIG THOMAS.

Josep DELONCLE
APOTECARI

Carrer d'en Llucà, 2
PERPINYÀ
Cassa de Comunicació
i Hemeroteca General
65000

Casa GENSANE
Fundada en 1912

ELNA - ROSSELLO
TOTA
LA VESTIMENTA
PER TOTS
NOVETATS

qualitat forta - preu lleuger

El President fa marxa endarrera!

DE LA DARRERA ALLOCUCIO DEL PRESIDENT DE LA REPUBLICA FRANCESCA EN RETINDREM ÇO QUE TE UNA RELACIO DIRECTA AMB EL NOSTRE OBJECTIU : LA REGIONALITZACIO.

LA PRIMERA CONSTATACIO QU'HEM DE FER ES QU'AUQUEST PRESIDENT, COM EL PRECEDENT, (veure « TERRES CATALANES », n.º 18) SE PRESENTA COM UN PARTIDARI DEL PODER REGIONAL I ARA N'ABANDONA EL SA PRINCIPI. SI LA REFORMA ES PRESENTADA COM UN « ALOURDISSEMENT » DE L'APARELL ADMINISTRATIU ACTUAL, « ON BROUILLE LES CARTES ». ES EVIDENT QUE LA REGIONALITZACIO VERITABLE FA DESAPAREIXER, COM INUTILS, ELS DEPARTAMENTS, ELS CONSELLERS GENERALS, PREFECTES I PREFECTURES, etc. etc.

Per justificar la seva nova posició, el senyor Giscard d'Estaing comença per fer l'elogi de l'administració centralitzada gràcies a la qual França a esset el país més puixant d'Europa. Ho ha esset, en efecte, l'estat més puixant d'Europa, mes fa ja força temps que no ho és tot i el centralisme de l'estat no solament no s'ha afluixat sinó que s'ha aguditzat.

Lavors cal traure'n una altra conclusió i dir que la puixança passada de l'estat francès no era pas el fet del seu centralisme sinó el fet d'una situació evolutiva determinada de la societat capitalista francesa participant a l'expansió industrial i a l'intervencionisme colonial pròpies de l'època. Això és confirmat per la puixança d'altres estats (federal o no) de la mateixa època els quals — com el francès — profitaran d'aquells períodes d'expansió i de submissió de pobles dits avui del tercer món.

Ço que cal dir és que si, durant aquella època, l'estat francès ha gués esset de natura federal, la riquesa de cadascuna de les regions federades, hagués estat encara molt més gran, car amb administració i iniciativa pròpies — sense haver d'esperar sempre l'autorització o l'almoina de París — haguessin pogut explotar molt millor totes les energies productives regionals.

Mes, on el president de la República no fa prova de tota la bona fe desitjable és quan compara, geogràficament, l'estat francès amb els grans estats soviètic, americà o xinès dient que aquests estats poden ésser federals donades llurs dimensions territorials i no l'estat francès, més o menys petit que l'Ucrània o més o menys petit que Califòrnia.

Al fer aqueixa demostració el Sr. Giscard d'Estaing ha volgut ignorar qu'el federalisme no té res a veure amb la dimensió geogràfica, qu'és, més aviat, la dimensió demogràfica que compta o, millor encara, la voluntat ciutadana. La millor manera d'unir la disparitat, la diversitat de races, de pobles i de llengües que conté un estat, és el federalisme o, almenys, un regionalisme integral.

Es lo qu'han fet els estats soviètic i nord-americà entre molts altres.

Per conseqüent, el raonament del Sr. Giscard d'Estaing manca de sinceritat quan oblidat de dir qu'el sistema federal és el qu'ha donat, en el passat i dona en el present, la gran puixança als Alemanys, gran puixança i gran unitat puix qu'Alemanya no té, ni ha tingut mai cap problema regionalista perquè sempre (a part l'accident del nazisme) l'estat alemany ha esset d'estructura federal.

Mes allà on el president de la República fa la falla més grossa és quan vol fer ignorar qu'un dels més petits estats del món és el més íntegrament federal: la nostra veïna Suïssa.

En els Estats Units, país de grans dimensions territorials, hi ha un estat federat, el Rhode Island, qu'és més petit, en territori, qu'el departament dels Pirineus Orientals: 3 233 km2 contre 4 143 km2. A Suïssa, país de petites dimensions territorials (com una regió de l'estat francès), hi ha 23 repúbliques (cantons) federades, és a dir, que cada departament actual francès estaria dividit en tres repúbliques federades, si tinguéssim el règim federal suís.

I ningú no gosarà afirmar que l'estat federal suís no ha sabut mantenir l'eficàcia administrativa i la llibertat, un elevat nivell de vida, una unitat estatal, una productivitat d'una regularitat exemplar, etc. Es que, en la Confederació helvètica, tots els problemes són tractats, estudiats i debatuts a l'escala més humana existent avui. De conseqüent, mentre qu'a França, i altres grans estats, hi ha, cada any, una quantitat astronòmica de pèrdues productives, a Suïssa no hi ha, pràcticament, mai cap vaga, ni en el sector públic ni en el privat.

Objectivament, doncs, tot milita a França en favor de l'instauració d'una administració federal o, almenys, regionalitzada al màxim, a fi que la diversitat de poblacions, de llengües i de cultures que conté l'estat francès, pugui, cadascuna a la seva manera, desenrotllar-se a fons. D'aquesta falsedat, dins de poc, desapareixerien, o s'atenuarien considerablement, les injustes diferències de nivell qu'existeixen actualment, els deserts francesos, transformant aquest estat en un conjunt econòmicament equilibrat, harmoniós i, unit d'una manera com encara no ha existit mai, en si de l'« hexagone ».

Jordi PUJOL.

Missatge de l'honorable president de la Generalitat de Catalunya

D'un llarg missatge, adreçat el desembre darrer, als ciutadans de Catalunya, pel Sr. Josep Tarradellas, president de la Generalitat de Catalunya, en donem — per manca d'espai — el següent condensat:

Ciutadans de Catalunya: Fa uns mesos us deia com era trist que un poble esperés la mort d'un home per alliberar-se i que aquest fet, ineluctable, no tenia importància perquè érem nosaltres i solament nosaltres els que havíem de determinar el nostre destí.

Grec que, avui, no és en va recordar-ho. Es necessari que — en la nova etapa, que comença, de la història del nostre país — tinguem present, tothora, que la nostra llibertat, el nostre benestar, depèn del que nosaltres farem i del que nosaltres estem disposats a defensar.

La primera exigència per triomfar és de restar fidels a nosaltres mateixos. Això solament ho pot encarnar la Generalitat de Catalunya. No acceptar aquesta premissa seria un fracàs per tots. La monarquia és inadmisible car el país, lliurement, no ha pas dit que l'acceptava. Reflexionant, sense passió ni partidismes, és evident que podem afirmar que el règim legal, pel qual avui Espanya ha de regir-se, no existeix, car tota constitució o tota llei fonamental, imposades per la violència dels seus orígens, no és acceptable per cap país democràtic.

Per nosaltres, ciutadans de Catalunya, la nostra actitud és sense equívocs: Volem la República. Ara bé; si els altres pobles d'Espanya decideixen d'acceptar, lliurement, la Monarquia, crec que no ens hi podem oposar. Hem de respectar llur voluntat, com desitgem que respectin la nostra la qual serà de continuar, democràticament, propugnant el restabliment de la República.

De moment, el més urgent és una àmplia amnistia, feta sense restriccions ni discriminacions, sense rancors ni odis. Comprèn molt bé les enormes dificultats, però governar vol dir tenir la intel·ligència i el patriotisme de resoldre els problemes, per difícils que siguin, i ara, els que en tenen la responsabilitat, han de demostrar que en són capaços.

Cal, doncs, convocar eleccions per elegir, per sufragi universal, els diputats de les futures Constituents les quals determinaran el règim polític expressat per la voluntat dels seus electors.

Com ho he manifestat diferents vegades, a través d'aquests missatges, la situació en què ens trobem és greu, però estic fermament convençut que, si nosaltres volem, en sortirem victoriosos. El que cal és que, com més aviat possible, donem vida legal a la Generalitat de Catalunya, únic interlocutor per parlar i pactar, amb qui sigui, en nom del nostre país.

Paul DEVY

DOCTEUR EN PHARMACIE

32, cours Lazzarri Escarguel

PERPIGNAN T. 34.21.42

250 anys del llibre escolar català

Com en qualsevol país d'Europa, també a Catalunya, l'educació dels infants no fou obligatòria fins fa relativament poc.

Per educar els infants era un acte voluntari dels pares. Aquesta cercaven, entre les persones més cultes, qui volgués encarregar-se'n. El més sovint era el capellà el qual, naturalment, ensenyava en català. Així fou fins a la guerra de Successió (1705-14).

L'absolutisme francès del nou rei féu desaparèixer l'ensenyament del català, imposant el castellà. Mes ordenar que l'escola se fes en castellà — quan aqueixa encara no era obligatòria — fou tant com deixar deserts totes les escoles dels països catalans.

L'Església, tanmateix, continuà mantenint la llengua catalana i és en català que foren publicats els catecismes dels bisbes catalans, valencians i balears. Aquest estat de fet durà fins a la República de 1931. Són molts encara avui els Catalans d'Espanya que se recordaran d'haver anat a l'escola primària, en castellà i al catecisme en català.

Després vingué la guerra civil i, de nou, la confusió de valors polítics amb valors culturals. Aqueixa vegada, però, no ha estat pas necessari que passessin dos-cents cinquanta anys per a que tothom reconegués, almenys intímidament, el dret de tots els homes a ésser instruits en la seva pròpia llengua.

Condensat d'un original de Jordi Verrié.

Una important descoberta per la pedagogia catalana

En l'exposició circulant « 250 anys del llibre català a l'escola », de la Llibreria « Les Voltes », de Girona, hi figurava una còpia manuscrita — malauradament incompleta — de l'obra de mossèn Baldric Rexach: « Instruccions per l'ensenyança dels minyons ».

Es tracta d'una troballa del Seminari de Girona, prou important per constituir un patrimoni de la comunitat catalana, de real valor científica i pedagògica, tant més que l'obra data de 1745.

HOMENATGE A CARLES BAUBY

Com ho vàrem senyalar en el seu temps, la més veia revista del Rosselló, la « Tramontane », (fondada en 1917) desaparegué en 1971 amb la mort del seu fundador i director, Carles Bauby.

Un últim homenatge s'ha celebrat recentment a Perpinyà al gran Nord-Català desaparegut. L'acte fou organitzat per l'associació « Culture et fraternité » amb la col·laboració dels antics membres del comitè de redacció de la publicació.

Els Rossellonesos acudiren nombrosos a la sala Aragó per manifestar llur adhesió. Qualcuns foren sorpresos de veure que, per homenatjar un gran Nord-Català, no hi havia cap senyera « sang i or »; només apareixia la francesa; com si no fóssim en terra catalana.

Un altre motiu de sorpresa fou l'absència, quasi total del català en les poesies i les peroracions. Sembla, inclos, que hi hagués una certa intenció en escurçar les intervencions en llengua catalana.

Aquesta absència de català la trobem també a manca en el número especial i final de la « Tramontane ». En efecte, el nombre d'articles en francès és el doble dels que estan escrits en català. En quant a les poesies és, quasi, la totalitat que estan escrites en francès.

Tenim l'impressió qu'el Carles Bauby de la darrera època no hagués apreciat aqueixa preponderància.

Oferiu a parents i amics un

abonament a 'Terres Catalanes'

Biblioteca de Continuació

I Hemeroteca General

CEDOC

Pour votre retraite
en Pays Catalan

Visitez nos réalisations

ifac

3, avenue Général de Gaulle

66200 ELNE Tél. 37.23.10

12, rue Pache

75011 PARIS XIe

Documentation sur demande

MOLI freres

sanitaire
climatisation
chauffage central

38, Bd. A. Briand
PERPIGNAN

Tél. 50.20.61 et 50.29.68

UN CENTRE INTERNACIONAL D'ESTUDIS HISTORICS I SOCIALS SOBRE LA GUERRA CIVIL D'ESPANYA ESTA INSTAL·LAT A PERPINYA

La Fundació Internacional d'estudis històrics i socials sobre la guerra civil d'Espanya té per objectiu, únic — segons els seus estatuts — l'estudi de la guerra civil espanyola, amb les cueses que n'han derivat. La Fundació va ésser creada l'any 1972 a Ginebra (Suïssa) on hi té el seu estatge social.

Els fins perseguits per la Fundació són estrictament científics i no lucratius. No depèn de cap organització política, econòmica o religiosa. L'òrgan directiu és un patronat internacional.

El Centre de Perpinyà posseeix ja una biblioteca i uns arxius amb 12.000 llibres, 6.000 opuscles, 1.500 col·leccions de periòdics i un nombre considerable de documents manuscrits i impresos. Es particularment ric en documents que fan referència a l'exili republicà espanyol. Ultra la seva activitat de recerca històrica, el Centre de Perpinyà se consagra, de manera especial, a la preservació de documents que perill de desaparèixer.

El Centre se proposa també :
— de continuar recollint documents i manuscrits ja sigui per donació definitiva, per dipòsit o simplement per reproducció i restitució a llurs possessors ;
— de continuar posant a la disposició dels investigadors, sense cap discriminació, tots els materials aplegats ;
— de mantenir i de multiplicar els contactes i la col·laboració amb totes les institucions que perseguixen finalitats similars ;
— de facilitar la circulació d'informacions sobre els estudis en curs (o futurs), sobre la guerra d'Espanya.

El Centre està instal·lat en el carrer Pascal-Marie Agasse, 63.

D'AHIR I DE DEMÀ

Us recordeu, germans, quan dins la vida blava i dins la negra nit — munts mes plens de brogit cec, amb la llum endins d'un avenir feliç freda, amb el cor cremat de ràbia i d'esperança — a l'atzar d'un cantó tot d'una ens atupàvem amb la patrulla grisa del feres enemic ?

Us recordeu, germans, des de la desllurança, quan anàrem cantant per tot el poble encés ? La tenora fruita dins l'aire asserenat, la sang nova pujava als llavis de les noies, influen els pulmons al vent de llibertat : érem a casa nostra, enmig nostre país.

Al i al demà, germans, els nostres fills qui pugen vers un esdevenir per nosaltres incert, tornen dir la cançó de nostra pròpia lluita, mengen el mateix pa de l'eterna amargor (us recordeu, germans, la fam i les ferides ?) emboscant forasters envaladors i lladres, al i al demà, germans, la nostra sement lleva per deslliurar d'una altra mona d'enemics la terra nostra i nostre col·li i nostra ànima, seran el mateix cant i els mateixos amors, seran el mateix vent dins la nostra senyera i la mateixa llet dins el pit de les mares, el mateix viure amb el segell de sang i or !

Al las i la gerra avui s'adoba a cal notari. Prohibeix els fusells, quin tipus de baralles tindran els nostres fills enfront dels forasters qui arriben amb les mans untades de diners sembrant la corrupció i la prostitució ? Quina mena de lluita engegaran els fills ?

Si els hi naix dins el cor algun cant de revolta ni tant sols el podran deixar pujar als llavis. Aviat quedarem amb el dret de callar...

Es hora : a somatent i calom foci a l'alba !

Joan MORER.

CINC QUESTIONS I UNA RESPOSTA : CONTINUITAT EXEMPLAR

FRANCESC DE B. MOLL

No és la primera vegada que hem entrevistat Francesc de B. Moll, i ens agrada fer-ho. És un home molt agradable que dissimula la seva intel·ligència darrera una senzillesa trempada i somrient. De tant en tant, una espurna d'ironia subtil li travessa els vidres de les ulleres i et deixa amb la sospita de que, quan hom hi va, ell ja en torna.

El motiu d'aquesta entrevista d'avui és prou conegut. Recentment fou investit « doctor honoris causa » de la universitat de Barcelona i els seus padrins foren Antoni M. Badia Margarit, catedràtic de gramàtica històrica de la llengua espanyola, i Antoni Comas, catedràtic de llengua i literatura catalanes.

La biografia dels nostre entrevistat és interessant i llarga. Nasqué a Ciutatadella (Menorca) l'any 1903. És membre numerari de l'Institut d'estudis catalans, membre corresponent a l'Acadèmia de bones lletres de Barcelona i de la « Española de la lengua », doctor « honoris causa » per la universitat de Basilea (és el primer ciutadà de l'Estat espanyol que ha obtingut aquest doctorat), membre dels consells directius de l'Estudi general lul·lià de Palma de Mallorca, de l'Escola lul·listica de Mallorca i de l'Obra cultural balear, de la qual és fundador. Ha estat el realitzador del « Diccionari Català-Valencià-Balear » iniciat per Mn. A. M. Alcover l'any 1901. És autor, també, d'una gramàtica catalana referida a les Balears, d'un vocabulari mallorquí-castellà, del manual « La llengua de les Balears ensenada a les persones de parla castellana », d'una sèrie de manuals per l'ensenyança de l'alemany, de l'italià i del castellà, d'un llibre sobre « Els llinatges catalans », d'una biografia de Mn. Alcover « Un home de combat », de la seva autobiografia « Els meus primers trenta anys ». També ha publicat « Vida còmica de Ramon Llull », la traducció catalana medieval del « Corbatxo » de Boccaccio, una adaptació moderna del llibre lul·lià « Arbre exemplificat », etc., etc. L'any 1971 li fou atorgat el « Premi d'honor de les Lletres catalanes ».

Li farem, només, cinc preguntes.
— Vós que teniu tants guardons, com vau reaccionar en assabentar-vos de la investidura de « doctor honoris causa » de la universitat de Barcelona ?
— L'acord de tal investidura no va ésser cap sorpresa per a mi, perquè molt abans de prendre'l, ja s'havia anunciat públicament que estava en projecte. Així, doncs, m'havia anat « adaptant » a la idea d'aquell nou honor que em volien atorgar, i l'impacte no va ésser fort. Això sí : la meua gratitud va ésser tan sincera i profunda com si m'haguessin comunicat l'acord inesperadament i per aclamació.
— Es de tots coneguda la vostra confiança en la joventut actual. Quins consells donàreu als escriptors i als filòlegs novells dels Països catalans ?
— Als escriptors joves, els demanaria que escriguin així com vulguin, però sense menysprear sistemàticament els escriptors vells l'obra dels quals ha

fet possible la dels nous. Als filòlegs joves els demanaria que investiguin i amplin el coneixement de la llengua, conservant la part positiva dels mètodes anteriors i superant-los amb llurs orientacions, sense exagerar la nota i convertir la lingüística en una dependència de l'àlgebra.

— Vós vau declarar, no fa gaire, que « estàveu retirat ». Conixent-vos sabem que això és impossible. ¿Voleu dir-nos el què esteu preparant actualment ?

— Em sembla que no valig dir, exactament, què estava « retirat », sinó que estava « jubilat ». La jubilació és un fet burocràtic : la « retirada » haurà d'ésser un fet biològic, que es produirà quan Déu voldrà. Per ara no tinc cap intenció de retirar-me de la feina. En aquest moment està a punt de publicar-se el segon volum de les meves Memòries, titulat « Els altres quaranta anys » ; tinc en premsa un parell de diccionaris manuals, i, en preparació, les redaccions — molt ampliades — de « Els llinatges catalans » i de la « Gramàtica històrica catalana ». Si després de tot això em queden forces, qui sap si encara m'arriscaré a escriure un tercer llibre autobiogràfic que es podria titular « Memòries d'un home de cent anys ». De més verdes en maduren...

— Quina solució donàreu als malentesos que tantes vegades separen la gent del País valencià, Principat, les Illes, l'Alguer, Andorra i Catalunya de França ?

— Seria molt llarga la resposta si la volgués fer prou explícita per a deixar ben clara la solució dels malentesos. Resumint molt l'assumpte, crec que la solució vindria sobre dues bases : 1a, la uniformitat ortogràfica acceptada per tothom (cosa que em sembla ja indiscutida i pràcticament aconseguida : i 2a, un cert grau d'elasticitat en l'acceptació de peculiaritats marcials en allò que no és simple ortografia : és a dir, en el lèxic i en la morfositaxi.

— ¿Què penseu del decret que fa referència a les llengües regionals ?

— El considero bastant clar i encertat en els dos primers articles : en els altres el trobo confús, insuficient i més encaminat a defensar el castellà que a protegir les altres llengües que, malgrat que es proclamen « nacionals » en el decret, hi queden tan « regionals » com abans.

Malgrat els periodistes que el maregen, els amics i admiradors que el feliciten i l'atacament que l'envolta, el nostre protagonista té una encaixada i unes paraules amables per nosaltres. El deixem amb la recança d'una conversa més reposada que ens deixi gaudir del gran sentit de l'humor d'aquest Menorquí que mereix el « doctorat » de la més difícil de les ciències : la naturalitat dels privilegiats que no volen semblar-ho.

Maria-Dolors CORTEY.

LAPSUS CALAMI ?

« Mai no morirem », l'excel·lent i regular butlletí trimestral del Casal català d'Anglaterra, publicat, en el seu n.º 78 (setembre 1975), la relació d'una entrevista feta a en Salvador Figueres, el fundador del Centre cultural català de Perpinyà.

« Mai no morirem » senyala que, en els curs de l'entrevista, en Salvador Figueres se queixà de l'escàs ressò despertat pel Centre en les publicacions catalanes de Catalunya-Nord. Accidentalment — afegí — n'han fet curta menció « Terres Catalanes » i « Sant Joan i Barres ».

Com sigui qu'el paràgraf que concerneix la nostra publicació no correspon a la veritat, ens permetem d'afegir que la menció del C.C.C. feta per « T.C. » no fou feta ni curta ni accidentalment, sinó que's tractà d'una entrevista especial, sol·licitada per « T.C. » al Sr. Figueres.

Aquesta entrevista tingué lloc a finals de 1973. És a dir, tan aviat com fou possible després de sabuda l'existència del dit centre. Fou, inclús, en el curs d'aquesta entrevista que's dedicà del nom que li calia donar, car encara no en tenia de definitiu.

El n.º 13 de « Terres Catalanes » (primavera de 1974), pàgina 2) publicà la ressenya corresponent.

L'entrevista Figueres — « Terres Catalanes » fou tan cordial que des llavors ençà, la redacció i l'administració de la nostra publicació estan fixades en el dit Centre cultural català.

VETLLADA POETICA A PERPINYA

Amb motiu de la recent parució de tres reculls de poesia d'autors nord-catalans, el G.R.E.C. (Grup rossellonès d'estudis catalans) organitzà una vetllada poètica en el Palau dels congressos de Perpinyà.

La reunió fou presentada per en Jordi Pere Cerdà, un altre nord-català i poeta també ; poeta en l'ànima, poeta en el cos, poeta en la vida ; poeta i realista, cosa rara a la vegada.

L'animació fou, principalment, a càrrec d'en Pere Verdaguer, el més prolífic i incansable dels autors rossellonesos moderns.

Els poetes honorats eren en Francesc Català per « Camins », en Joan de la Cella per « Sol de tardor » i en Joan-Francesc Morer per « Defensa i pèrdua d'Altariba ».

El títol de cadascun d'aquests reculls correspon l'expressió bé la personalitat de l'autor. En Francesc Català fa anys i anys — de tostemps, podríem dir — que, infatigable, trepitja els camins — força àrids — de la catalanitat rossellonesa, sense descoratjar-se, sabent fins a quin punt han estat alienats els seus conciutadans.

El títol del recull d'en Joan de la Cella és ja un poema : « Sol de tardor ». És, precisament, a la tardor de la seva vida que l'autor, retornat a la terra qu'el veié nàixer, li resta fidel, a ella, a la seva llengua, a la seva ànima de poeta.

En Joan-Francesc Morer és el poeta tardanenc a escriure en català, mes amb la puixança primerenca més entusiasta i dinàmica. És el poeta que's descobreix tal quan abandona la seva llengua de cultura per la seva llengua maternal. Educada amb la llengua francesa, l'utilitza per fer poesia, mes no conseqüeix fer parlar el seu esperit. Assaja amb la llengua catalana (gai-regé desconeguda per ell altrament que pel parlar local) i el miracle se produeix.

ELS DISCS

El G.R.E.C. organitzà, també, una reunió per presentar el primer disc gravat pel cantant rossellonès Pere Figueres, del Grup d'acció cultural Guillem de Cabestany.

El disc, un 45 r., comporta quatre cançons, dues amb lletra de Joan Amada i dues d'en Jordi Pere Cerdà. La música de les quatre n'és de l'Intèrpret.

El talent de l'autor (25 anys) és dels que promet perquè és real, jove i fecund. Ho seria encara més si hagués pogut tenir una formació artística adequada. No fou així puix que, nat a Pontellà (Rosselló), en una família de vinyatals, fou, i és, la vinya que li ha pres el temps qu'hauria d'haver esmerçat a la seva formació musical. Sortosament, gràcies a la llengua, no tot s'ha perdut. És, en efecte, a la llengua catalana — que no ha deixat mai de parlar — que devem la descoberta del talent d'en Pere Figueres car, ell també, com tants d'altres abans, malgrat ésser educat en llengua no catalana, quan se va posar a la creació artística, no li sortí bé més qu'en català.

Edició i Hemeroteca General
CEDOC

Lors de vos achats
donnez la préférence
à nos annonceurs

CATALUNYA-NORD I L'HEXAGON

I EL CONGRES DE LA CULTURA CATALANA

Em sap greu de no poder continuar, de moment, la història dels comptes de Cerdanya i de Llívia. Les activitats de la Biblioteca Catalana, de l'Escola Popular i els treballs per al Congrés de la cultura catalana no em deixen bastant de temps lliure per a cercar les referències necessàries. Els lectors retrobaran aquesta rubrica a la tardor d'enguany després de les conferències que espero tindràn lloc sobre la Cerdanya i després de les recerques que faré durant l'estiu aprofitant les vacances.

D'una banda, la història de la nostra cultura, de la nostra literatura retroba la història de la nostra nació. Durant la preparació i la celebració del Congrés publicarem fets històrics de les comarques de Catalunya-Nord que els treballs del Congrés posarà a la llum.

D'altra banda, em sembla que els lectors, sobretot els que estan allunyats de Catalunya, trobaran molt interès en conèixer els treballs del Congrés i a poder participar-hi. Donem, sota el títol « CATALUNYA-NORD I EL CONGRES DE LA CULTURA CATALANA », l'actualitat del Congrés, de les seccions de treball i de les relacions entre les comarques veïnes dels dos costats de la frontera.

EL CONGRES DE LA CULTURA CATALANA

Tothom pot adherir-se al Congrés, individualment, en grup o associacions. Demaneu les targetes d'adhesió a la « BIBLIOTECA CATALANA », carrer Franklin, 2 — 66000 Perpinyà — (tel. (68) 34.40.81).

El Congrés consta de dinou seccions que són les següents:

1. la Llengua
2. l'Estructura docent (ensenyament)
3. la Recerca
4. la Història
5. l'Estructura Social
6. el Dret
7. les Institucions
8. l'Ordenació del territori
9. l'Economia
10. l'Estructura sanitària
11. la Indústria
12. l'Agricultura
13. el Turisme
14. la Producció artística
15. el Folklore
16. els Mitjans de comunicació
17. la Projectió exterior de la cultura catalana
18. l'Esport i els lleures
19. el Fet religiós als Països catalans

ESTRUCTURA DEFINITIVA

Dintre dels diversos treballs que s'estan realitzant entorn de l'organització del Congrés de cultura catalana, ha quedat constituïda la Comissió permanent del congrés. Com es recorda, és el seu organisme executiu i té per missió impulsar, dirigir i executar tots els treballs que l'han de portar a la seva celebració. La reunió de constitució es va celebrar el passat 29 d'octubre.

Van assistir-hi representants de nombroses entitats dels països de cultura catalana entre les quals l'Institut d'Estudis Catalans, Omnium Cultural, Orfeó Català, Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de

Catalunya, Col·legi de Metges, Col·legi d'Arquitectes, Col·legi d'Aparelladors, Col·legi Notarial, Col·legi de Doctors i Llicenciats, Col·legi d'Enginyers Industrials, Fútbol Club de Barcelona, Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona, Amics de la Ciutat, etc.

Com hom sap, integren la Comissió permanent entitats culturals del Principat, els Països Valencians, les Illes Balears, Catalunya-Nord, el Principat d'Andorra i una representació d'intel·lectuals a títol individual. Amb la seva creació s'ha assolit una fita vers l'organització del Congrés i ha quedat ja, per tant, formada la seva estructura definitiva a escala executiva.

Posteriorment, els membres de la Comissió permanent van escollir un Comitè executiu que es reunirà setmanalment format per les següents persones: President: Miquel Canals; Secretari: Josep Pi-Sunyer; Vocals: Joan Albige, August Bassols, Josep M. Cadena, Oriol Casassas, Josep M. Castellet, Xavier Folch, Biel Mesquida, Pau Monguó, Ramon Moragas, Josep Pinto, Ignasi Pont, Jordi Port, Pere Rigau, Segimon Serrallonga, Marc Taxonera i Miquel Villar.

En el camp estrictament cultural, les diferents seccions que tenen a l'horitzó les 19 parròquies del Congrés, prossegueixen, amb gran intensitat, llurs estudis i activitats. Algunes d'elles tenen ja molt avançat el treball, no solament a escala del Principat sinó també a escala comarcal i local amb la finalitat de canalitzar totes les activitats en pro del Congrés i preparar els estudis i activitats a títol preliminar per aportar-les posteriorment a les sessions generals del Congrés. Hi ha un gran entusiasme en els mitjans culturals de les comarques catalanes on han començat a celebrar actes de tota mena per a promoure i preparar el Congrés de cultura catalana.

A Catalunya-Nord, per manca d'informació, el Congrés es va engegar amb un cert retard. Per això les comarques de Catalunya-Nord no han estat esmentades en la declaració. Però ara, que el Congrés comença l'ésser conegut a Catalunya-Nord, les nostres comarques són també molt actives. Al Vallespir tres reunions estan previstes al mes gener en tres localitats diferents. Un secretariat serà aviat creat. El Confient i la Cerdanya estan també molt interessats; hi ha molt entusiasme en les comarques de Catalunya-Nord on una animació cultural s'organitza.

El treball de la secció « LLENGUA »

La Secció « Llengua » de Catalunya-Nord es va reunir els 17 de desembre passat. El capirament del GREC cap a una llengua dialectal, malgrat el seu estatut i sense l'aprovació dels seus membres, va ésser fortament criticat.

La declaració següent fou adoptada a la unanimitat dels membres presents:

La secció « Llengua » del Congrés de la Cultura Catalana, comoguda per diverses posicions concernint l'ensenyament de la llengua catalana, declara que la llengua escrita ensenyada només pot ésser la llengua normativa, definida per l'Institut d'Estudis Catalans.

L'existència de varietats dialectals o de parlars estrictament localitzats — la riquesa dels quals no ha d'ésser desestimada — no ha de fer oblidar que el català escrit constitueix l'instrument i vehicle indispensable apte a transmetre la cultura catalana a tots els Catalans.

Com a cap de la secció « Llengua » voldria afegir que totes les persones que volen conservar la llengua catalana gramatical, és a dir, la llengua escrita de l'E.C., la qual no és allunyada de la llengua parlada en les nostres comarques, poden inscriure's a la Biblioteca Catalana, o carrer Franklin, 2 — 3er Perpinyà.

Margarida de Descatllar

ALS NOSTRES ABONATS

EL PREU DEL NOSTRE ABONAMENT ES TAN POC COSA QUE NO PODEM AVISAR, INDIVIDUALMENT, CADA ABONAT. VOS PREGUEM, DONCS, D'ADREÇAR-NOS EL PREU DE L'ABONAMENT, A CADA COMENÇAMENT D'ANY, PER XEC (BANCARI, POSTAL), TIMBRES, ESPECIES, etc.

SUD-UNION

Mariages sérieux i Méthode moderne i
Mariage durable i

5, Bd Mercader, « Le Palace », côté parking

Tél. : 34-46-38

OUVERT tous les jours de 10 à 20 h.

OUVRIER SPECIAL, 32 ans, 3.000 ms. sens. et raffiné, ayant désir d'être heureux, ép. j. fil. simple et soignée. Accepterait 1 enfant.

INGENIEUR, 45 ans, 8.000 ms, beau-coup de classe et de personnalité, tr. mondain et aussi humain, ép. j. f. douce et cultivée, sachant recevoir.

RETRAITE, 65 ans, 2.500 ms, sensible et généreux, ép. dame gentille et délicate pour retraits heureux. Situation indifférente.

SECRETAIRE, 23 ans, esprit vif et ouvert mais manquant confiance en soi, ferait bonheur d'un garçon dynamique et accrocheur.

ESTHETICIENNE, 37 ans, 4.500 ms, impulsive et distinguée mais très seule, ép. monsieur 37/47 ans, doux, croyant au bonheur.

SECRETAIRE MEDICALE, 51 ans, Vme, sympathique, élégante et surtout sociable, ép. monsieur 50/62 ans, dynamique et gai.

Perspectiva

S'han apagat les llànties del prosceni
El « Pinxo » és mort; podeu tirar teló

Quan, a so de tabals, se'l enterraven,
sorpresos de trobar-lo desinflat,
Mitres, Sabres i Titols s'agitaven
en un ballet sinistre i desbocat

car, durant quaranta anys, sols el
[« Saldoni »]
portava la batuta; i els ninots,
jugaven a l'Arcàngel i al Dimoni
amb decorats de reixes i garrots.

Volem, per la novella temporada,
un nou Ferrer de Tall o un Manellic;
una pàgina ben arremangada
que faci net de troques i embolic;

desi trastes inútils a les golfes
i posi el jou al bou; que a l'aligot
desencanyoni i que les soïses
dictin nous sons; no pas aquell gargot

fent tremolar històriques trompetes
al compàs d'accidents i sincopats
Volem les partitures clares, netes,
i no papers d'estrassa rebregats.

Que en « Tòfol » i en « Perico », fent
[parella,
empalmin el « Sereno » mal llunat.
Que na « Pepa » ens deslliuri de la
[« Vella »
i el « Mao » faci estralls a l'envelat.

Aleshores, les mans d'aquells que
[paguen,
s'juntaran per aplaudir ben fort.
i els ecos que les boires ofegaven
escamparan arreu: ARA ES BEN MORT!

Lluís MONTAGUT.

INAUGURACIO D'UNA LAPIDA A EN JOAN BLANCA, CONSOL EN CAP DE LA FIDELISSIMA VILA DE PERPINYA

El 18 de desembre darrer va tenir lloc, a Perpinyà, l'inauguració d'una placa commemorativa en honor d'en Joan Blanca, consol en cap (batlle) de la vila en 1475, durant el setge per les tropes franceses de Lluís XI.

L'aposiició de la làpida fou feta en la part del Castellet construïda, precisament, després de la mort de Joan Blanca, per millor dominar els Perpinyanesos. D'ara endavant, Perpinyà honora la memòria de l'il·lustre batlle que s'oposà als Francesos fins a la mort. En efecte, Joan Blanca fou decapitat pels Francesos i els seus béns passaren a mans del governador de Montpelier, senyor de la Chesnay.

Abans de morir en Joan Blanca assistí a la mort del seu propi fill, en poder dels assetjadors. En Joan Blanca l'hagués pogut salvar, obrint les portes de la vila als Francesos, tant més que, com els fets ho demostraren poc després, la resistència era sense eixida. Mes, el noble Català declarà « que la paraula donada als seus conciutadans era més preciosa que la seva pròpia sang ». I el seu fill fou decapitat, a la vista de son pare, al peu de les muralles de defensa de la vila.

Es arrel d'aqueixa defensa acarnissada de Perpinyà qu'el rei Joan, en una proclamació feta des Girona, el 21 de gener del 1475, declarava que Perpinyà « sia intitulada perpètuament fidelíssima e lo poble fidelíssim en memòria eternal de la gran fe e constància vostra ».

La làpida fou descoberta pel batlle actual de Perpinyà, senyor Pau Alduy el qual pronuncià una curta al·locució de circumstància. L'intervecció principal anà a càrrec del Dr. Roquera, conseller municipal i general. L'orador exaltant la noble i generosa figura d'en Joan Blanca, féu remarcar que si un personatge històric perpinyanès tan important era desconegut de l'immensa majoria dels Nord-Catalans, era degut al fet que l'història qu'ens havien ensenyat a l'escola no era l'història catalana.

L'acte fou clos amb l'interpretació de « La Santa Espina » pel grup coral « El Fanal de Sant Vicent ».

Enyorança

T'enyerro de lluny, Catalunya amada,
el poble on vaig néixer, mon col del
[passat,
ma formosa llengua, tan dolça parlada,
els amics d'infància, que mai no he
[oblidat.

xxx

Recordo el meu avi, que amb goig em
[mirava,
el mestre d'escola, que m'ha il·luminat,
la tia Rosa (i), que ma fe exaltava,
ma mare, una santa, que el cor m'ha
[marcat.

xxx

Nostàlgic enyorro del Montsant l'albada,
l'ametllerar en flors, que tant que cantat,
l'esposa perduda, que tant m'estimava,
ma Pàtria llunyana per ella exiliat.

xxx

Recordo el pare, que mal no parava,
ma llar venerada, mes germans amats,
les Garrigues seques, d'olivera plantada,
el fossar on dormen mes tresors sagrats.

xxx

Voldria reveure per última vegada,
Lleida, Barcelona, tos cims Montserrat,
abraçar els meus neta, ma filla adorada,
viure a Catalunya, mori amb llibertat.

Jaume CUADRAT.

(1) La tia Rosa, germana del meu pare,
va pagar-me els estudis.

CEDOC

La CATALANA del PETROLI

Carrer de la Muralla
POLLESTRES Tel. 36.70.46

Treball acurat

Escurament - Neteja
Entreteniment
Despanatge

de xemeneies, calderes i instal·lacions de calefacció central amb material i personal especialitzat

**POUR UN CADEAU
une MONTRE
un BIJOU**

DU COMMUN

guilde des orfèvres

23, Rue Louis Blanc

Tél. 34.35.61

66 PERPIGNAN

FETS (vells i nous) QUE FAN REFLEXIONAR

- Après les manifestations de rues de notre contingent pour se faire entendre
- Après la pagaille sur nos routes des viticulteurs pour se faire entendre

LES EVENEMENTS DE CORSE nous ont confirmé que le Gouvernement ne dialogue qu'après l'EXPLOSION.

LE CENTRALISME FRANÇAIS est donc UN COLONIALISME INTERIEUR ou UNE

DICTATURE PARISIENNE (gouverneurs et conseillers sont à 80 % des enarques

et ces derniers sont, dans le même pourcentage, d'origine parisienne ou faisaient

tout comme, ne connaissant la province qu'au travers de vacances ou de stages

administratifs).

● RESULTAT POUR LE ROUSSILLON :

- 1) Génocide linguistique et culturel.
- 2) Retard et sous-développement économique.
- 3) Exil ou exode de tous nos jeunes.
- 4) Démocratie factice parce que l'élu est devenu un mandarin à l'écoute de Paris (du pouvoir ou de la direction de son parti politique).

LES NORMANDS AUSSI !

Voici quelques extraits d'un communiqué du Mouvement Normand :

Il est navrant de voir l'Etat-Parisien qui est la cause première du malaise profondément ressenti dans toutes les régions de France.

Nous ne considérons pas comme scandaleux de remettre en cause le caractère hypercentralisé de l'Etat-Parisien qui est la cause première du malaise profondément ressenti dans toutes les régions de France.

Pour répondre à ces préoccupations, l'Etat a divisé (pour mieux régner).

Naturellement, en Normandie, comme ailleurs, il se trouve des notables d'avantage soucieux de leur sinécure que de la vie des communautés qu'ils représentent. Il n'en reste pas moins que cette situation ne peut plus durer. Il faut lutter pour l'instauration d'une France qui permette à chacune de ses provinces de s'épanouir.

Par ailleurs, le président de ce Mouvement a adressé une lettre ouverte au ministre de l'Intérieur.

ET LES PIEMONTAIS...

Les régionalistes piémontais réclament un statut d'autonomie comportant notamment :

— Le contrôle des impôts et des finances publiques dans le cadre de la région ;

— La transformation administrative de la région avec la disparition des préfets ;

— Un plan pour sauvegarder les intérêts de la petite et moyenne industrie, de l'artisanat et de l'agriculture ;

— Un plan pour la protection de la montagne et des populations ;

— Subvention à toutes les manifestations culturelles du peuple piémontais ;

— Enseignement de la langue, littérature et histoire piémontaises dès l'école primaire ;

— Proclamation du drapeau piémontais et de la fête nationale piémontaise.

CREATION D'UNE « SECTION SA-VOIE-VAL D'AOSTE » DU PARTI FEDERALISTE EUROPEEN.

La jeune section fédéraliste sera un lien nouveau entre les peuples des deux versants du Mont-Blanc, séparés en 1860, mais qui n'ont jamais cessé, au cours de huit siècles d'histoire commune, de collaborer sur les sommets comme dans les vallées, à l'économie alpine, aux échanges, aux foires, aux pèlerinages.

A l'heure de l'Europe en formation, le nouveau groupement viendra confirmer que les plus hautes cimes n'ont jamais été une frontière.

Ce qui est vrai pour les Alpes, l'est également pour les Pyrénées...

ELS ALGUERSES TAMBE !

- Ajuda la cultura algueresa.
- Per l'ús de la llengua algueresa

com a instrument de cultura, de lliberació i de progrés de la col·lectivitat.

● Per la continuació de les tradicions alguereses com a autèntica font de cultura popular.

● Pel coneixement i l'enriquiment del patrimoni artístic alguerès com a directa expressió de la vida dels Algueresos.

● Pel respecte de l'ambient alguerès com a garantia de una relació més justa entre homes i natura.

Campanya de sensibilització popular per a la defensa, valorització i divulgació del patrimoni històric alguerès : llengua, tradicions, art i ambient.

Aquest text ha estat difós per l'Agrupació cultural i folklòrica « Alguer 80 », carrer de Santa Bàrbara, 22, l'Alguer (Illa de Sardenya).

LES BRETONS PRECISENT LEURS EXIGENCES CULTURELLES.

Dans la déclaration adoptée par les mouvements culturels bretons relative aux droits culturels du peuple breton, il y est exigé que ces droits soient enfin respectés, et pour cela :

1° Qu'un statut des langues et cultures minoritaires soit mis au point et appliqué d'ici un an ;

2° Qu'un ensemble de mesures immédiates soient décidées dans les domaines de l'éducation, de la Radio-Télévision et de la vie publique.

En ce qui concerne l'enseignement, les décisions attendues doivent être prises immédiatement.

Au cas où les mesures réclamées ne seraient pas prises la campagne des mouvements culturels serait poursuivie avec la plus grande vigueur pour dénoncer la politique antibretonne du pouvoir et la violence par lui d'engagements signés au plan international.

LES AUTORITATS DE TARREGA NOMÉS COMPRENEN A MITGES I ENCARA...

A Tarrega s'acaba de celebrar l'inauguració de l'avinguda de Cervera.

Hem notat, amb satisfacció, que la placa està escrita en català. En convi, ens ha desplaçat que la senyera, que cobria i ornava la dita placa, fos l'espanyola en lloc de la catalana.

L'Estat, i la seva senyera, és una cosa massa llunyana en relació a la petitesse de l'acte. Qu'el municipi ho disposés així temps endarrera, podria encara passar, mes ara no, car un afer tant de casa, de cosa interior, exigia que s'ornés amb la senyera de casa, la nostra.

Quan diem que la Tarrega oficial només ha comprès a mitges, i encara, volem també fer al·lusió qu'en una altra ocasió (1) « Terres Catalanes » va ja trobar desplaçada la forma i el fons emprats en « Nueva Tarrega ».

- (1) Veure « Terres Catalanes », n° 13 - Primavera 1974.

D'ABORD :

ils nous ont obligés à parler leur langue.

ENSUITE :

ils se sont payé notre gueule à cause de notre accent

Entre germans... entre amics.

A FELIU - SARLAT. — « Fa uns tres anys (lletra vella de prop d'un any), i per pur atzar, vaig fer coneixença amb « Terres Catalanes ». Trobant-me prop de Perpinyà vaig veure un xicot que exhibia « Terres Catalanes » i una noble exaltació per la nostra causa. La primera manifestació de vida del que creia mort venia a bufar al meu caliu que dormia no massa fort... »

Des de llavors ençà he sempre llegit « Terres Catalanes » amb emoció i agraiement pel treball que representa fer viure i revivir un sentiment que no vol morir ni ha de morir.

Ara bé : Tot i reconeixent el límit de possibilitats que us dona « Terres Catalanes », estaria content de poguer-hi llegir els fets i gestos de la nostra història i dels nostres homes ; del valer de les nostres institucions del passat llunyà, passant per la proclamació de la República catalana per l'avi « Francesc Macià » a l'assassinat de Lluís Companys.

Cal dir-la la veritat, cal denunciar amb força la bella « sol·licitud » d'Espanya i de França i repetir que, bé que els dos països s'hagin sovint picat la cresta entre intrigues i guerres, en el que es refereix a Catalunya, com esparvers, estigueren d'acord per menjar-se una coloma inofensiva...

Cal denunciar el fet ignominiós d'haver esclavitzat un poble que no els hi demana ni prenia res. A Espanya ja se li escacava el país de tradició sectària. Per França, presumint de campiona de la llibertat « ça la font mal » !

« Via fora, lladres ! »

Si tenim el coratge de dir la veritat i els mostrem que, si ens hi empenyem, no tenim por d'un altre « corpus de sang », un jorn o altre recuperarem el que ens han robat.

Llurs llais em fan pensar sempre als versos que escrivia en Perarnau a « La Campana de Gràcia » :

« Si la llei té càstigs i dolors
i s'aplica, tant sols al miserable,
pengue-la, per esqualia al diable ;
cargoleu-li la cua al voltant seu
i que vegi, amb la llei, a enganyà déu.

Us prego de trobar un xec de cent francs junt amb la lletra, com expressió i testimoni d'agraïment de la vostra tasca ».

un amic... XXX

96 ANYS D'ESTAT CIVIL

I PLENA JOVENTUT DE COR !

PERE FITO - PRADA. — (Lletra vella d'un any). « Amb motiu del meu canvi d'adreça i, al mateix temps, per pagar-vos el pròxim any, us envio aquestes ratlles encara que mal fetes per un home de 96 anys.

Jo crec que « Terres Catalanes » hauria d'ésser el portaveu de tots els nacionalistes i federalistes i hauria d'ésser un periòdic d'acció contra tots els que ens oprimen i contra els que només són Catalans de nom.

Felicitat al Sr Vassals i a la Sra de Descatllar ».

M. VALL D'ORIOLA - BARCELONA. —

« ...el català ha d'ésser elevat a llengua oficial dins el que s'hi parla. Ha d'ésser d'ús normal en les escoles a qualsevol grau d'ensenyament. Ha d'haver-hi ràdio i televisió en català. Solament aconseguir això podrem dir que l'Estat espanyol, en aquest ordre, s'ha situat al nivell europeu.

Cal fer esment que Suïssa té quatre llengües oficials ; una d'elles, el romanx, no la parlen més de 40.000 persones. A Bèlgica, a més a més de les dues llengües oficials, n'hi ha una tercera perquà a la zona de Limburg hi ha sis localitats que parlen alemany ».

XXX

ERNEST CURTIS (tenor) - MONTPELLIER-PARIS. — « Us felicito de tot cor per l'excel·lent idea d'haver montat un diari que reunexi els Catalans de dreta i d'esquerra d'aquest vessant dels Pirineus i de l'altre (Catalans tots). Aquesta és la meua idea de sempre. Per mi tota la germania i ens hem d'estimar com a tals.

Aboneu-me per sempre i degueu-me la manera de pagar-vos i la quantitat ».

XXX

SUGGESTIONS

PERE MATEU - ALFORTVILLE. — « Per

què no es fabricaria i se posaria en venda uns « badges » marcats : Parieu català — Parlem català, etc. Aposats en les entrades dels magatzems estic segur que tots hi trobariem el nostre compte.

Senyalar en « T.C. » els principals esdeveniments de Catalunya-Nord i, també, de tots els països catalans.

Continuar la part històrica, sobretot sus lo que no han mal ensenyat a l'escola. Senyalar tots els discs, llibres, obres diverses, segells, etc., cantants, escrits, fets, dibuixats per Catalans.

Crear una crònica reservada als joves que voldrien comunicar entre ells ».

Totes aquestes suggestions són bones ; qualcunes d'elles tractem de realitzar-les dins dels nostres mitjans. Estem disposats a donar-hi més amplada. En particular acollirem amb molta simpatia tot ço relacionat amb els joves.

XXX

PER UNA DIADA DEL LLIBRE CATALA A CATALUNYA-NORD

M. MIRO - TAURINYA. — Basant-se en la celebració de la Diada del llibre a Catalunya-Sud, el nostre amic afegeix :

« Seria interessant de veure que aquesta diada prengués extensió al nord dels Pirineus i s'estengués la costum de celebrar, el 23 d'abril, fent-lo el Dia Internacional del llibre.

Potser els Rossellonesos seran els primers a seguir aquesta idea.

Si fos així, potser es desvetllaria un interès més gran per l'estudi del català i apareixerien nous escriptors per seguir l'obra de Joan Sebastià Pons, per exemple, en aquesta regió catalana de França ».

Confiserie DAUNER

tourrons

fruits
confits

nougats

SES SPECIALITÉS CATALANES ET RÉGIONALES
"expéditions tous pays"

25, Rue de l'Argenterie

PERPIGNAN

Biblioteca de Comunicació i Memòria Personal

CEDOC

Terres

Catalanes

Le journal de TOUS les Catalans

TRIMESTRIEL

AN V N 20
HIVER 1975-76
PRIX : 2 F
En Espagne : 30 ptas

ABONNEMENT ORDINAIRE : 1 AN
Etat français - Etat espagnol - Autres Etats
et Andorre 7 F 100 ptas 10 F
Abonnement de soutien : LA VOLONTÉ
Changement d'adresse : 2 francs

Rédaction - Administration :
2, rue Saint-Mathieu - 66000 PERPIGNAN
Tél. : 34-80-40
C.C.P. 1-180-43 MONTPELLIER

Publicité :
Agence Havas
66000 PERPIGNAN
Téléphone : 34-84-61

Charcuterie de Cerdagne

12 bis, rue Pierre LeFranc PERPIGNAN T. 34.56.37

Maison J. PALAU

Aux fins gourmets, la Charcuterie de Cerdagne
offre : JAMBONS, SAUCISSONS & PATÉS

Spécialité de jambons & saucissons pur porc du pays

Le "MAILLOT JAUNE" ... au PUIGMAL!

Lu dans notre confrère « L'Indépendant », du 20 décembre 1975 : « Puigmal, prêt. Le sénateur Grégory a inauguré, hier, la nouvelle station », et à cette occasion, « M. Sageloty, conseiller général de Cérêt, a offert un maillot jaune au président Grégory ».

La situation viticole doit être, certainement, très florissante en Roussillon puisqu'au moment même où, dans les départements voisins, se précise une politique commune de défense du vin, nos élus des viticulteurs se lancent joyeusement dans une politique de la neige.

Viticulteurs catalans, vous laissez-vous abuser par cette « pantalonnade » ? Depuis plus d'un an dans les colonnes de ce journal nous n'avons cessé de mousser l'entendement du non-paiement de l'impôt. Nous ne sommes pas, d'ailleurs, les seuls à penser ainsi.

« Au cours d'une réunion, dernièrement, à Limoux, le Syndicat unique des vignerons avait demandé à ses adhérents de surseoir au paiement des bénéfices agricoles tant que le prix du vin ne serait pas revalorisé. Hier, en assemblée générale, M. Dupoux, président de ce syndicat, a annoncé une seconde décision : le non-paiement des impôts fonciers. » (« L'Indépendant » du 17-12-1975).

Quand un ministre des finances ose envoyer aux viticulteurs une feuille d'imposition sur les « bénéfices agricoles » réalisés par eux, c'est vouloir ignorer que, depuis trois ans, le prix d'achat du vin n'a pas changé, alors que le coût officiel de la vie augmente régulièrement, chaque année, de 10 à 15 %.

En l'occurrence que doivent faire les viticulteurs ?

Retourner leur feuille d'impôts à leur conseiller général, par l'entremise du maire de leur commune.

Pourquoi les maires ? Parce que détenteurs des déclarations de récolte, ils connaissent mieux que quiconque, la peu enviable situation financière de leurs administrés viticulteurs.

Pourquoi les conseillers généraux ? Parce que le conseil général répartit, chaque année, à sa session d'août, les contributions directes, conformément aux règles établies par les lois. (Loi du 10 août 1871, titre IV, art. 37).

Ce n'est pas demander une faveur à nos élus conseillers généraux et maires, que d'exiger, dans le cadre de leurs attributions administratives, des uns, les maires l'accomplissement de leur mission d'information et des autres, les conseillers généraux l'application des conclusions imposées par l'état actuel du marché du vin, à savoir, la « non-répartition des impôts directs » sur les viticulteurs.

A l'heure actuelle, les « Comités d'action viticole » s'efforcent de faire entendre leurs voix et il faut leur rendre hommage, non seulement pour leur action de « commandos » mais également pour la dénonciation du système communautaire. Malgré toutes les promesses gouvernementales, le « dumping » des vins italiens se poursuit sur le marché des vins. Pour faire face à ce danger, le Comité régional, en sus de l'action directe par les « commandos » demande aux viticulteurs : « le non-paiement des impôts, quels qu'ils soient ; le non-paiement des annuités au Crédit Agricole ainsi que des cotisations à la Mutuelle ». (« L'Indépendant » du 14-12-1975).

Lorsque, voilà déjà plus d'un an, nous écrivions dans ce même journal : « Les viticulteurs catalans doivent-ils payer le tribut à César ? », nous n'aurons pas cru que cette suggestion devienne une « idée-force ».

Désormais, c'est à nos élus, maires et conseillers généraux, de compléter, dans la légalité administrative, l'action entreprise par les chefs syndicaux de la viticulture. Or, en union avec eux, les maires collectent, dans chaque commune, les feuilles d'impôts de leurs administrés viticulteurs, ceux-ci ne l'oublieront pas lors des élections municipales.

Conseillers généraux qui, d'ici trois mois, allez solliciter ou renouveler un mandat ; de votre attitude actuelle dépendra votre élection.

Où, vous suivrez une politique de « neige » et vous ne tarderez pas à fondre comme elle avec les premières chaleurs du printemps.

Où, alors conscients du grave problème de la viticulture, vous voudrez, par votre action personnelle et publique, contribuer à remédier, dans le cadre de vos attributions légales, aux désastreux effets de la crise actuelle en refusant toute « répartition d'impôt direct » sur les viticulteurs. Alors, oui, vous ne serez pas les élus des oisifs et des nantis, mais bien les élus des terriens, ces mainteneurs de l'intégrité du sol natal.

Joan BLANC.

Sur les traces de l'Action Française

"OCCITAN, QU'ES ACO ?

Qu'il y ait, encore, des nostalgiques de l'Action Française, de Charles Maurras, il n'y a pas de quoi s'étonner ; les idées — les bonnes comme les mauvaises — sont lentes à disparaître.

Il n'y a pas de quoi s'étonner, non plus, qu'il y ait des maurrassiens parmi les Méridionaux, d'autant plus que Charles Maurras était, lui-même, Méridional.

Ce qui est étonnant c'est que Charles Maurras soit Provençal ou, autrement dit, que ce soit un Provençal le moteur et l'inspirateur de l'Action Française.

C'est, en effet, là le premier non-sens sur le destin de Charles Maurras, homme intelligent, intégral, intégriste, donc, non arriviste, non aventurier, non mégalomane, non ambitieux, ni orgueilleux à outrance.

On sait que les nations dominantes au sein d'un Etat — lorsqu'il s'agit de confier les rênes du pouvoir, PAR DELEGATION — ont l'embaras du choix parmi les arrivistes, les aventuriers, les mégalomanes, les ambitieux et les orgueilleux. Elles choisissent, presque toujours, un périphérique et, le plus souvent, un transfuge de classe : Hitler n'était pas Allemand, Franco pas Castillan, Laval pas Français (ethnique), Staline pas Russe, etc.

Si les idées défendues par Maurras avaient triomphé, le même phénomène se serait produit : un Provençal devenant conducteur, PAR DELEGATION, de l'Etat français, de l'Etat qui a réduit l'histoire et le rôle de la Provence au triste rang de quelques départements français sans personnalité ; l'Etat qui a détruit son unité ethnique, sa langue — pourtant plus ancienne que la française — son économie enfin, teleguidée des hautes sphères financières siégeant à Paris. Ces sphères qui, au gré de la sacro-sainte rentabilité du capital financier, créent tantôt des déserts au sein de l'hexagone, tantôt des zones d'expansion, ces dernières étant toujours plus ou moins temporaires, circonstancielles, alors que les déserts créés deviennent définitifs au sein de leur système économique.

On ne sait pas si, dans son for intime, vers la fin de sa vie, Charles Maurras n'avait pas fini par comprendre qu'étant né Provençal, il ne pouvait pas être Français, parce que sa mère patrie à lui n'était pas la France ; sa mère patrie à lui c'était la Provence, parce que de patrie (l'étymologie du mot l'indique bien) c'est comme sa propre mère, on ne peut en avoir qu'une.

On ne sait pas, en effet, si cette évolution intime eut lieu chez Maurras, mais le temps et les événements aidant, beaucoup de ses anciens partisans méridionaux ont bien accusé cette évolution. Ils ont compris qu'étant nés Occitans, Corses, Catalans, etc., ils ne pouvaient pas être Français puisque leur pays de naissance était déjà leur patrie.

Cependant, cette évolution n'a pas été ni générale ni généralisée. Il y en a, encore, qui n'ont pas compris ; il y a, encore, des Méridionaux qui militent pour l'Action Française et qui se disent Français alors qu'ils ne le sont pas parce qu'ils ne peuvent pas l'être, puisqu'ils sont déjà Catalans, Languedociens, Corses, etc. ; ils ne sont que citoyens de l'Etat français.

Il y a, même — parmi les nostalgiques de l'Action Française — quelques Méridionaux qui refusent de se reconnaître Occitans, proclamant qu'ils sont tout simplement, des Languedociens ; cela par opposition aux Occitans dont l'admirable non-unitaire de tous les pays de langue d'oc représente, à leurs yeux, la gauche et l'extrême-gauche.

Ceux qui ont peur du vocabulaire unitaire-ethnique d'Occitanie, ou celui de Paisos Catalans (lui aussi remis à l'honneur par la gauche) devraient imiter l'exemple de cet ancien activiste de l'Action Française qui, toncièrement honnête envers ses anciens coreligionnaires et envers lui-même, constatait lui — d'origine et de tradition bourgeoise de droite — qu'il ne peut travailler, pour sa vraie patrie, qu'avec des gens de gauche, parce que — dit-il — « si du temps de mon père, la droite portait en elle l'espoir d'une société plus juste, c'est maintenant, du côté de la gauche que l'ont à le plus de chances d'y aboutir ».

Jacques PRATS.

PARLANT CATALA VENIU A VEURE'NS a :

Perpignan-Pneus

pneus neufs toutes marques

17, avenue Marcelin Albert, 17

PERPIGNAN